181. MEKTUP

١٨١ – ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الْحَادِى وَالثَّمَانُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى حَضْرَةِ الْمَخْدُومِ زَادَهْ مِيَانْ مُحَمَّدِ صَادِقٍ فِى جَوَابِ اسْتِفْسَارِهِ عَنْ سَبَبِ مُشَاهَدَةِ بَعْضِ الْمَشَائِخِ فِى مَقَامٍ أَعْلَى مِنْ مَقَامَاتِهِمْ وَبَعْضِهِمْ فِى أَدْنَى مِنْ مَقَامَاتِهِمْ وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ ﴾

قَدْ سَأَلَ وَلَدِى الْاَرْشَدُ مُحَمَّدٌ صَادِقٌ عَنْ سَبَبِ (انْفِهَامِ) كَوْنِ طَائِفَةٍ مِنَ الْمَشَائِخِ فِى دَرَجَاتٍ عُلْيَا مِنْ مَقَامِ الزُّهْدِ وَالتَّوَكُّلِ وَالتَّرْكِ وَالصَّبْرِ وَالرِّضَا مَعَ اَنِّى أَرَى وَاُشَاهِدُ اَنَّ لَهُمْ دَرَجَةً أَدْنَى فِى مَرَاتِبِ الْقُرْبِ الْاِلَهِىِّ جَلَّ سُلْطَانُهُ (وَرُؤْيَةِ) طَائِفَةٍ أُخْرَى مِنَ الْمَشَائِخِ فِى دَرَجَةٍ سُفْلَى مِنْ مَقَامَاتِ الزُّهْدِ وَالتَّوَكُّلِ وَغَيْرِهِمَا مَعَ اَنَّهُمْ يُرَى لَهُمْ دَرَجَاتٌ عُلْيَا فِى مَقَامِ الْقُرْبِ وَمِنَ الْمُقَرَّرِ اَنَّ أَكْمَلِيَّةَ هَذِهِ الْمَقَامَاتِ بِاعْتِبَارِ أَتَمِّيَّةِ الْيَقِينِ وَأَتَمِّيَّةَ الْيَقِينِ بِسَبَبِ الْاَقْرَبِيَّةِ اِلَى جَنَابِ قُدْسِ الْحَقِّ جَلَّ شَانُهُ فَالْمَقَامُ لاَ يَخْلُوا هُنَا عَنْ اَحَدِ أُمُورٍ إِمَّا تَطَرُّقُ الْخَطَأِ اِلَى النَّظَرِ فَرَأَى الْقَرِيبَ بَعِيدًا وَالْبَعِيدَ قَرِيبًا اَوْ أَنَّ سَبَبَ أَكْمَلِيَّةِ هَذِهِ الْمَقَامَاتِ أَمْرٌ وَرَاءَ الْيَقِينِ اَوْ أَنَّ تَرَتُّبَ الْيَقِينِ لَيْسَ عَلَى الْقُرْبِ (**فَأَقُولُ فِى الْجَوَابِ**) اِنَّ تَرَتُّبَ الْيَقِينِ عَلَى الْقُرْبِ فَاِذَا كَانَ الْقُرْبُ أَكْثَرَ فَالْيَقِينُ أَزْيَدُ وَأَوْفَرُ وَسَبَبُ أَكْمَلِيَّةِ هَذِهِ الْمَقَامَاتِ اَيْضًا أَتَمِّيَّةُ الْيَقِينِ لاَ أَمْرٌ آخَرُ وَالنَّظَرُ الْكَشْفِىُّ اَيْضًا صَحِيحٌ غَايَةُ مَا فِى الْبَابِ أَنَّ حُصُولَ الْقُرْبِ اِنَّمَا هُوَ لأَلْطَفِ اللَّطَائِفِ فَيَكُونُ الْيَقِينُ اَيْضًا نَصِيبَهُ وَحَيْثُ كَانَتْ أَكْمَلِيَّةُ الْمَقَامَاتِ مُتَرَتِّبَةً عَلَى أَتَمِّيَّةِ الْيَقِينِ تَكُونُ تِلْكَ الْاَكْمَلِيَّةُ اَيْضًا حَاصِلَةً فَيُمْكِنُ اَنْ يُحَصِّلَ رَجُلٌ مِنَ الْاَكَابِرِ اِقَامَةً فِى مَقَامٍ مِنْ مَقَامَاتِ أَلْطَفِ اللَّطَائِفِ مَعَ وُجُودِ قِلَّةِ قُرْبِهِ وَلَمْ يَرْجِعْ بَعْدُ اِلَى أَكْثَفِ اللَّطَائِفِ وَيَكُونُ فِى الْمَقَامَاتِ الْمَذْكُورَةِ أَكْمَلَ مِمَّنْ لَهُ زِيَادَةُ قُرْبٍ وَقَدْ رَجَعَ اِلَى أَكْثَفِ اللَّطَائِفِ أَعْنِى لَطِيفَةَ الْقَالِبِ وَحَيْثُ اَنَّ لَطِيفَةَ الْقَالِبِ مَحْرُومَةٌ مِنْ ذَلِكَ الْقُرْبِ

لاَ يَكُونُ الْيَقِينُ اَيْضًا نَصِيبًا لَهَا فَمِنْ أَيْنَ تَحْصُلُ لَهَا أَكْمَلِيَّةُ تِلْكَ الْمَقَامَات وَالَّذِى رَجَعَ اِلَى هَذِهِ اللَّطِيفَةِ أَخَذَ حُكْمَهَا وَكَانَتْ يَقِينَاتُ لَطَائِفِهِ الْبَاقِيَةِ الَّتِى قَدْ حَصَلَتْ لَهَا سَابِقًا مَسْتُورَةً بِخِلاَفِ مَنْ لَيْسَ لَهُ رُجُوعٌ اِلَى الْقَالِبِ فَاِنَّ حُكْمَهُ حُكْمُ أَلْطَفِ اللَّطَائِفِ وَالْقُرْبُ وَالْيَقِينُ عَلَى كَمَالِهِمَا فِى حَقِّهِ وَلَمْ يَسْتَتِرَا بَعْدُ فَلاَجَرَمَ يَكُونُ فِى الْمَقَامَاتِ الْمَذْكُورَةِ أَتَمَّ وَأَكْمَلَ **(وَلَكِن)** يَنْبَغِى اَنْ يُعْلَمَ اَنَّ صَاحِبَ الرُّجُوعِ كَمَا أَنَّهُ أَكْمَلُ فِى الْقُرْبِ وَالْيَقِينِ كَذَلِكَ هُوَ أَكْمَلُ فِى الْمَقَامَاتِ اَيْضًا وَلَكِنْ قَدْ سُتِرَتْ كَمَالاَتُهُ تِلْكَ وَجُعِلَ ظَاهِرُهُ مِثْلَ ظَاهِرِ عَوَامِّ النَّاسِ لِحُصُولِ الْمُنَاسَبَةِ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْخَلْقِ الَّتِى هِىَ سَبَبُ الْاِفَادَةِ وَالْاِسْتِفَادَةِ فَيَكُونُ مُسْتَحَقًّا لِدَعْوَةِ الْخَلْقِ اِلَى الْحَقِّ وَهَذَا الْمَقَامُ مَقَامُ الْاَنْبِيَاءِ الْمُرْسَلِينَ عَلَيْهِمُ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ بِالْاَصَالَةِ وَلِهَذَا طَلَبَ اِبْرَاهِيمُ الْخَلِيلُ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ اطْمِئْنَانَ الْقَلْبِ وَاحْتَاجَ فِى حُصُولِ الْيَقِينِ اِلَى الرُّؤْيَةِ الْبَصَرِيَّةِ مِثْلَ عَوَامِّ النَّاسِ وَقَالَ عُزَيْرٌ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ "**اَنَّى يُحْيِى هَذِهِ اللهُ بَعْدَ مَوْتِهَا**" وَالَّذِى لَمْ يَرْجِعْ اَخْبَرَ عَنْ يَقِينِهِ بِقَوْلِهِ لَوْ كُشِفَ الْغِطَاءُ مَا ازْدَدْتُ يَقِينًا فَاِنْ ثَبَتَ صُدُورُ هَذَا الْكَلاَمِ عَنْ سَيِّدِنَا عَلِيٍّ كَرَّمَ اللهُ وَجْهَهُ يَنْبَغِى حَمْلُهُ عَلَى أَنَّهُ قَالَ ذَلِكَ قَبْلَ حُصُولِ الرُّجُوعِ فَاِنَّ صَاحِبَ الرُّجُوعِ مُحْتَاجٌ اِلَى الدَّلاَئِلِ وَالْبَرَاهِينِ فِى حُصُولِ الْيَقِينِ بَعْدَ الرُّجُوعِ مِثْلَ عَوَامِّ النَّاسِ وَقَدْ كَانَتِ الْمَسَائِلُ الْكَلاَمِيَّةُ كُلُّهَا بَدِيهِيَّةً لِهَذَا الدَّرْوِيشِ قَبْلَ الرُّجُوعِ وَكُنْتُ أَجِدُهَا أَشَدَّ يَقِينًا مِنَ الْمَحْسُوسَاتِ وَاَمَّا بَعْدَ الرُّجُوعِ فَقَدِ اسْتَتَرَ ذَاكَ الْيَقِينُ وَصِرْتُ مُحْتَاجًا اِلَى الدَّلاَئِلِ وَالْبَرَاهِينِ مِثْلَ عَوَامِّ النَّاسِ ﴿ع﴾: **عَلَى مِقْدَارِ مَا رَبَّوْنِى اَنْمُو** * وَالسَّلاَمُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Hazret-i Mahdûmzâde Miyân Muhammed Sâdık'a[353] yazılmış olup bazı şeyhlerin makamlarından daha yüksek bir makamda, bazılarının da daha aşağı makamlarda görülmesinin sebebi ile ilgili sorunun cevabı ve bununla ilgili meseleler hakkındadır.

Değerli evladım Muhammed Sâdık soruyor:

"Meşâyihten bir kısmın, Allah Celle Şânuhû'ya yaklaşma mertebelerinin en alt derecesinde olduklarını görüp müşâhede ettiğim halde onların zühd, tevekkül, terk, sabır ve rıza makamlarından daha yüksek olan derecelerde olmasının anlaşılmasının ve bir başka grubun da Allah'a yaklaşma makamında yüksek derecelerinin olduğu görülmesine rağmen zühd, tevekkül ve diğer makamlardan dağa aşağı bir derecede gözükmelerinin sebebi nedir?

Kabul edilir ki bu makamların üstünlüğü *yakîn*in[354] mükemmelliği itibariyledir. *Yakîn*in mükemmelliği ise Cenâb-ı Hakk ve Tekaddes hazretlerine en yakın olma sebebiyledir.

Bu makam için burada mutlaka şu durumlardan biri sözkonusudur:

- Ya göze yanlış gelmesi sebebiyle yakın olan uzak, uzak olan da yakın görülür.
- Veya bu makamların mükemmelliği yakînin ötesinde bir iştir
- Ya da yakînin gelmesi, *kurba* (yakınlığa) bağlı değildir"

Cevaben derim ki: *Yakîn*in gelmesi *kurb*a bağlıdır. Eğer *kurb* (yakınlık) daha çok olursa *yakîn* da daha fazla olur.

Bu makamların üstünlüklerinin sebebi de yine *yakîn*in mükemmelliğidir. Yoksa başka bir şey değildir. Keşfe dayalı *nazar* da aynı şekilde sahihtir.

---

[353] Mahdûmzâde Miyân Muhammed Sâdık: İmâm-ı Rabbânî'nin en büyük oğludur ve halîfelerindendir. Tahsilini dedesinin ve babasının yanında tamamlamıştır. 9 Rebî'u'l-evvel 1025/1615 târihinde vefat etmiştir.

[354] Yakîn: Delille değil, îmân gücü ile apaçık olarak görme. Her türlü şüpheyi ortadan kaldırıp tasdik edilen gaybın hakîkatine ermek. Yakîn, gâib olan hakkında o kadar kesin bir bilgidir ki o gâib gözle görülse bu bilginin kesinliğinde ve doğruluğunda her hangi bir değişiklik olmaz. Yakîn müşâhededir. (Prof. Dr. Süleyman Uludağ, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, s. 577, Marifet Yayınları, İstanbul 1999).

Sonuç olarak bu konuda söylenecek söz şudur: *Kurb*un (yakınlığın) meydana gelmesi ancak latifelerin en latifi (ahfâ) içindir. Böylece *yakîn* de o *kurb*un nasibi olur. Makamların üstünlüğü, *yakîn*in mükemmelliğin sonucu olduğuna göre bu üstünlük de aynı şekilde meydana gelmiş olur.

Büyüklerden birinin yakınlığının azlığına rağmen latifelerin en latifi olan makamların birinde ikamet etmesi mümkündür. Henüz geriye, latifelerin en yoğununa dönmemiştir. Bu zât, mezkur (sorunuzda zikrettiğiniz) makamlarda, yakınlığı fazla olan ve latifelerin en yoğununa yani beden latifesine dönmüş olan kişiden daha üstün olabilir. Beden latifesi bu yakınlıktan mahrum olması sebebiyle *yakîn* de, bu latifeye nasib olmaz. Öyleyse bu makamların üstünlüğü bu latifeye nasıl hasıl olabilir ki?

Bu latifeye geri dönen, onun hükmünü alır. Geçmişte o latife için hasıl olan diğer latifelerin *yakîn*leri artık örtülmüştür. Beden latifesine dönmeyen kişi ise böyle değildir. Çünkü onun hükmü, latifelerin en latifinin hükmüdür. *Kurb* (yakınlık) ve *yakîn*, kâmil anlamıyla onun hakkında sözkonusudur ve henüz gizlenmemiştir. Şüphesiz o, zikri geçen makamlarda daha üstün ve daha tamamdır. Ancak bilinmeli ki, geri dönen kişi *kurb* ve *yakîn*de en üstün durumda olduğu gibi aynı şekilde makamlarda da en üstündür ancak onun bu kemâlâtı örtülmüştür. Faydalanma ve faydalandırma sebebi olan halk ile kendisinin arasında bir münâsebet hasıl olduğu için onun zâhiri insanların avamının zâhiri gibi kılınmıştır. Böylece o halkı Hakk'a davet etmeye hak kazanmıştır. Bu makam aslî anlamda Peygamberler'in (Aleyhimu's-Selâm) makamıdır. Bu sebepledir ki, Hz. İbrahim-i Halîl (Peygamberimize ve ona salat u selam olsun) kalp mutmainliği istemiş ve insanların avamı gibi gözle görerek *yakîn*e kavuşmaya ihtiyaç hissetmiştir. Hz. Üzeyr (Peygamberimize ve ona salat u selam olsun) *"Allâh, bunu böyle öldükten sonra nasıl diriltecek?"* (Bakara 259) demişti.

Geriye dönmeyen kişi, *yakîn*ini şu sözüyle açıkladı: *"Eğer perde açılsaydı yakînim fazlalaşmazdı"*. Hz. Ali'den (Radiyallahu anh) sâdır olduğu sabitse bu sözü, *geriye dönmeden* önce söylediğine hamledilir. Çünkü *geriye dönen,* döndükten sonra *yakîn*i elde etme konusunda insanların avamı gibi delillere ve burhanlara muhtaçtır.

*Geriye dönme*den önce tüm kelâmî konular bu dervişe bedîhî (apaçık) idi ve ben onları hissedilenlerden daha yakîn (kesin) olarak bulurdum. Ancak geri dönüşten sonra bu *yakîn* örtüldü ve insanların avamı gibi delillere ve burhanlara muhtaç oldum.

"Beni yetiştirdikleri kadar ilerlerim!" (Şiir).

Bâkî selamlar.

KELİME ANLAMI

181. ≺ اَلْمَكْتُوبُ الْحَادِى وَالثَّمَانُونَ وَالْمِائَةُ Yüz seksen birinci mektup *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى حَضْرَةِ الْمَخْدُومِ زَادَهْ مِيَانْ مُحَمَّد صَادِق Hazreti Mahdumzâde Miyan Muhammed Sâdık'a *(Ne hakkındadır?)* فِى جَوَابِ اسْتِفْسَارِه Açıklama istediği şeyin cevabı hakkındadır *(Neden?)* عَنْ سَبَبِ مُشَاهَدَةِ بَعْضِ الْمَشَائِخِ Bazı şeyhleri görmesinden *(Nerede?)* فِى مَقَامٍ أَعْلَى مِنْ مَقَامَاتِهِمْ Kendi makamlarından daha yüksek bir makamda وَبَعْضِهِمْ Ve bazılarının da فِى أَدْنَى مِنْ مَقَامَاتِهِمْ Kendi makamlarından daha düşük bir makamda (görmesiyle ilgili sorunun cevabı) وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ Ve bununla ilgili meseleler hakkındadır ≻

قَدْ سَأَلَ وَلَدِى الْاَرْشَدُ مُحَمَّدٌ صَادِقٌ Olgun Evladım Muhammed Sâdık (mektubunda) sormuş *(Neyi?)* عَنْ سَبَبِ (انْفِهَامِ) كَوْنِ طَائِفَةٍ Bir tâifenin olduğunun anlaşılmasının sebebini *(Kimden?)* مِنَ الْمَشَائِخِ Şeyhlerden bir tâifenin *(Nerede olduğu?)* فِى دَرَجَاتٍ عُلْيَا Daha yüksek derecelerde *(Neden daha yüksek?)* مِنْ مَقَامِ الزُّهْدِ وَالتَّوَكُّلِ وَالتَّرْكِ وَالصَّبْرِ وَالرِّضَا Zühd, Tevekkül, Terk, Sabır ve Rıza makamlarından (ve diyor ki;) مَعَ اَنِّى أَرَى Halbûki ben görüyor وَاُشَاهِدُ Ve müşâhede ediyorum ki; اَنَّ لَهُمْ Onlar için دَرَجَةً أَدْنَى Daha düşük bir derece vardır *(Nerede?)* فِى مَرَاتِبِ الْقُرْبِ الْاِلَهِيِّ جَلَّ سُلْطَانُهُ Saltanatı yüce ilahi yakınlık mertebelerinde *(Daha neyi sormuş?)* (وَرُؤْيَةِ) طَائِفَةٍ أُخْرَى Ve başka bir tâifeyi de görmenin (sebebini sormuş) *(Kimden?)* مِنَ الْمَشَائِخِ Şeyhlerden *(Nerede?)* فِى دَرَجَةٍ سُفْلَى Daha düşük derecelerde *(Neden?)* مِنْ مَقَامَاتِ الزُّهْدِ وَالتَّوَكُّلِ Zühd ve Tevekkül makamlarından *(Daha?)* وَغَيْرِهِمَا Ve bu ikisinin dışındaki diğer makamlardan مَعَ اَنَّهُمْ Halbûki onlar يُرَى لَهُمْ Onlar için görülmektedir *(Ne?)* دَرَجَاتٌ عُلْيَا Daha üstün dereceler *(Nerede?)* فِى مَقَامِ الْقُرْبِ Kurb (yakınlık) makamında وَمِنَ الْمُقَرَّرِ Ve sabittir ki; اَنَّ أَكْمَلِيَّةَ هَذِهِ الْمَقَامَاتِ Bu makamların ekmeliyeti (mükemmelliği) بِاعْتِبَارِ أَتَمِّيَّةِ الْيَقِينِ Yakînin etemmiyeti (tastamam

بِسَبَبِ الْاَقْرَبِيَّةِ اِلَي جَنَابِ قُدْسِ olması) itibariyledir وَأَتَمِّيَّةُ الْيَقِينِ Yakînin etemmiyeti ise الْحَقِّ جَلَّ شَأْنُهُ Şânı yüce Cenâb-ı Hakk'a ekrabiyyet (çok yakın olmak) sebebiyledir فَالْمَقَام Öyleyse (bu zatların) makamı لاَ يَخْلُوا هُنَا Burada boş kalmaz *(Neden?)* عَنْ اَحَدِ أُمُورٍ Şu şeylerden birinden *(O şeyler de;)* إِمَّا تَطَرُّقُ الْخَطَأ Ya hata ârız olmuştur *(Neye?)* اِلَى النَّظَرِ Kişinin görüşüne, keşfine فَرَأَى الْقَرِيبَ بَعِيدًا Böylece yakını uzak görmüştür وَالْبَعِيدَ قَرِيبًا Uzağı da yakın görmüştür اَوْ أَنَّ سَبَبَ أَكْمَلِيَّةِ هَذِهِ الْمَقَامَاتِ Veya bu makamların ekmeliyetinin sebebi أَمْرٌ وَرَاءَ الْيَقِينِ Yakînin ötesinde bir şeydir اَوْ أَنَّ تَرَتُّبَ الْيَقِينِ Ya da yakînin husûle gelmesi لَيْسَ عَلَى الْقُرْبِ Yakınlığa bağlı değildir (diye sormaktadır) (فَأَقُولُ فِى الْجَوَابِ) (Bu sorunun) cevabında derim ki; انَّ تَرَتُّبَ الْيَقِينِ Yakînin gelmesi *(Nedir?)* عَلَى الْقُرْبِ (Allah'a olan) yakınlığa bağlıdır فَاذَا كَانَ الْقُرْبُ أَكْثَرَ Yakınlık çok olduğunda فَالْيَقِينُ أَزْيَدُ وَأَوْفَرُ Yakîn de fazla ve çoktur وَسَبَبُ أَكْمَلِيَّةِ هَذِهِ الْمَقَامَاتِ اَيْضًا Bu makamların ekmeliyetinin sebebi de أَتَمِّيَّةُ الْيَقِينِ Yakînin etemmiyetidir لاَ أَمْرٌ آخَرُ Başka bir şey değildir وَالنَّظَرُ الْكَشْفِيُّ اَيْضًا (Senin) keşfe dayalı görüşün de صَحِيحٌ Doğrudur غَايَةُ مَا فِى الْبَابِ Sözün özü أَنَّ حُصُولَ الْقُرْبِ Yakınlığın meydana gelmesi اِنَّمَا هُوَ O, sadece *(Ne içindir?)* لِأَلْطَفِ اللَّطَائِفِ Latîfelerin en şeffafı içindir فَيَكُونُ الْيَقِينُ اَيْضًا نَصِيبَهُ Böylece yakîn de onun nasibi olur وَحَيْثُ كَانَتْ Madem ki oldu *(Ne?)* أَكْمَلِيَّةُ الْمَقَامَاتِ Makamların ekmeliyeti *(Ne oldu?)* مُتَرَتِّبَةً عَلَى أَتَمِّيَّةِ الْيَقِينِ Yakînin etemmiyetine dayanır (oldu) تَكُونُ تِلْكَ الْاَكْمَلِيَّةُ اَيْضًا Öyleyse bu ekmeliyet de حَاصِلَةً Elde edilmiş olur فَيُمْكِنُ Ve bu durumda mümkün olur *(Ne?)* اَنْ يَحْصُلَ Elde etmesi *(Kimin?)* رَجُلٌ مِنَ الْاَكَابِرِ Büyüklerden birinin *(Neyi?)* اِقَامَةً Yerleşmeyi *(Nerede?)* فِى مَقَامٍ مِنْ مَقَامَاتِ أَلْطَفِ اللَّطَائِفِ En şeffaf latîfenin makamlarından birinde *(Ne ile beraber?)* مَعَ وُجُودِ قِلَّةِ قُرْبِهِ Az bir yakınlığının bulunmasıyla beraber وَلَمْ يَرْجِعْ بَعْدُ Ve henüz dönmemiş olsa da *(Nereye?)* اِلَى أَكْثَفِ اللَّطَائِفِ Latîfelerin en yoğununa وَيَكُونُ فِى الْمَقَامَاتِ الْمَذْكُورَةِ Ve bu belirtilen makamlarda olur *(Ne olur?)* أَكْمَلَ Daha mükemmel *(Neden?)* مِمَّنْ لَهُ زِيَادَةُ قُرْبٍ Daha fazla yakınlığı olup وَقَدْ رَجَعَ Hem de dönmüş olandan *(Nereye?)* اِلَى أَكْثَفِ اللَّطَائِفِ Latîfelerin en yoğununa أَعْنِى لَطِيفَةَ الْقَالَبِ Yani beden latîfesine وَحَيْثُ اَنَّ لَطِيفَةَ الْقَالَبِ

Ve beden latîfesi مَحْرُومَةٌ مِنْ ذَلِكَ الْقُرْبِ Bu yakınlıktan mahrum olduğu için لاَ يَكُونُ تَحْصُلُ لَهَا Onun için الْيَقِينُ اَيْضًا نَصِيبًا لَهَا Yakîn de onun nasibi olmaz فَمِنْ أَيْنَ Nereden husûle gelecektir (Ne?) أَكْمَلِيَّةُ تِلْكَ الْمَقَامَاتِ Bu makamların mükemmelliği وَالَّذِى رَجَعَ اِلَى Ve bu tâifeye dönen أَخَذَ حُكْمَهَا Onun hükmünü almış وَكَانَتْ يَقِينَاتُ لَطَائِفِهِ هَذِهِ اللَّطِيفَةَ Ve diğer latîfelerinin yakînleri الْبَاقِيَةِ Ki bu yakînler الَّتِى قَدْ حَصَلَتْ لَهَا O latîfelere hâsıl olmuştu (Ne zaman?) سَابِقًا Daha önce (İşte bu yakînler) مَسْتُورَةً Örtülmüştür بِخِلاَفِ مَنْ Dönmemiş kişi böyle değildir (Neye?) اِلَى الْقَالِبِ Beden latîfesine فَانَّ لَيْسَ لَهُ رُجُوعٌ Zira o kişinin hükmü حُكْمُهُ حُكْمُ أَلْطَفِ اللَّطَائِفِ En şeffaf latîfenin hükmüdür وَالْقُرْبُ وَالْيَقِينُ Yakınlıkla yakîn de عَلَى كَمَالِهِمَا Kemâli üzeredirler (Kim hakkında?) فِى حَقِّهِ O kişi hakkında وَلَمْ يَسْتَتِرَا بَعْدُ Ve henüz örtülmemişlerdir فَلاَجَرَمَ Bu durumda şüphesiz يَكُونُ O kişi olur (Nerede?) فِى الْمَقَامَاتِ الْمَذْكُورَةِ Bu belirtilen makamlarda (Ne olur?) أَتَمَّ وَأَكْمَلَ Daha tam ve mükemmel (وَلَكِنْ) يَنْبَغِى اَنْ يُعْلَمَ (Ancak bilinmesi gerekir ki; اَنَّ صَاحِبَ الرُّجُوعِ Geri dönmüş olan كَمَا أَنَّهُ أَكْمَلُ Daha mükemmel olduğu gibi (Ne hususunda?) فِى الْقُرْبِ وَالْيَقِينِ Yakınlık ve yakîn hususunda كَذَلِكَ هُوَ أَكْمَلُ Aynı şekilde daha mükemmeldir (Ne hususunda?) فِى الْمَقَامَاتِ اَيْضًا Makamlar hususunda وَلَكِنْ قَدْ سُتِرَتْ Ancak örtülmüştür (Ne?) كَمَالاَتُهُ تِلْكَ Bu kemâlatı وَجُعِلَ ظَاهِرُهُ Ve dış görünüşü gösterilmiştir (Ne gibi?) مِثْلَ ظَاهِرِ عَوَامِّ النَّاسِ Sıradan insanların dış görünüşü gibi (Neden?) لِحُصُولِ الْمُنَاسَبَةِ Bir münâsebet oluşsun diye (Nerede?) بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْخَلْقِ Onunla halk arasında الَّتِى هِىَ Ki bu münâsebet سَبَبُ اْلاِفَادَةِ وَاْلاِسْتِفَادَةِ Fayda vermenin ve faydalanmanın sebebidir فَيَكُونُ مُسْتَحِقًّا Ve böylece layık olur (Neye?) لِدَعْوَةِ الْخَلْقِ Halkı davete (Kime?) اِلَى الْحَقِّ Hakk'a وَهَذَا الْمَقَامُ Ve bu makam; مَقَامُ اْلاَنْبِيَاءِ الْمُرْسَلِينَ (Allah tarafından) gönderilen nebîlerin makamıdır عَلَيْهِمُ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ Onlara salât-ü selamlar olsun (Nasıl?) بِاْلاَصَالَةِ Asıl olarak (onların makamıdır) وَلِهَذَا طَلَبَ اِبْرَاهِيمُ الْخَلِيلُ İşte bu sebeple Hz. Halil İbrahim istemiştir عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ Peygamberimize ve ona اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Salât-ü selam olsun (Neyi?) اِطْمِئْنَانَ الْقَلْبِ Kalbinin tatmin olmasını

وَاحْتَاجَ Ve ihtiyaç duymuştur *(Ne hususunda?)* فِى حُصُولِ الْيَقِينِ Yakîni elde etme hususunda *(Neye?)* اِلَى الرُّؤْيَةِ الْبَصَرِيَّةِ Göz ile görmeye *(Ne gibi?)* مِثْلَ عَوَامِّ النَّاسِ Sıradan insanlar gibi وَقَالَ عُزَيْرٌ Ve Hz. Üzeyir عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ Ona ve Peygamberimize اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Salât-ü selam olsun dedi ki; "اَنَّى يُحْيِى Nasıl diriltecek *(Neyi?)* هٰذِهِ Bunu *(Kim?)* اَللهُ Allâh-u Teâla *(Neden sonra?)* بَعْدَ مَوْتِهَا" Öldükten sonra (dedi) وَالَّذِى لَمْ يَرْجِعْ (Henüz) geri dönmemiş olan da اَخْبَرَ عَنْ يَقِينِه Yakîninden haber verdi *(Ne ile?)* بِقَوْلِه Şu sözüyle "لَوْ كُشِفَ الْغِطَاءُ "Şayet perde kaldırılsa مَا ازْدَدْتُ يَقِينًا" Yakînim artmaz" فَاِنْ ثَبَتَ Şayet sabit oldu ise *(Ne?)* صُدُورُ هٰذَا الْكَلاَمِ Bu sözün sâdır olduğu *(Kimden?)* عَنْ سَيِّدِنَا عَلِيٍّ كَرَّمَ اللهُ وَجْهَهُ Efendimiz Hz. Ali –kerremâllahû veche- den يَنْبَغِى حَمْلُهُ Bu sözü yormak gerekir *(Neye?)* عَلَى اَنَّهُ قَالَ ذٰلِكَ Onun, bunun demiş olmasına *(Ne zaman?)* قَبْلَ حُصُولِ الرُّجُوعِ (Beden latîfesine) geri dönüş olmadan önce فَاِنَّ صَاحِبَ الرُّجُوعِ Zira geri dönen kişi مُحْتَاجٌ اِلَى الدَّلاَئِلِ وَالْبَرَاهِينِ Delil ve kanıtlara muhtaçtır *(Hangi konuda?)* فِى حُصُولِ الْيَقِينِ Yakîni elde etme konusunda *(Ne zaman?)* بَعْدَ الرُّجُوعِ Geri döndükten sonra *(Kim gibi?)* مِثْلَ عَوَامِّ النَّاسِ Sıradan insanlar gibi وَقَدْ كَانَتِ الْمَسَائِلُ الْكَلاَمِيَّةُ Şüphesiz kelâmi meseleler كُلُّهَا بَدِيهِيَّةً Hepsi bedihî (apaçık) idi *(Kim için?)* لِهٰذَا الدَّرْوِيشِ Bu derviş için *(Ne zaman?)* قَبْلَ الرُّجُوعِ Geri dönmeden önce وَكُنْتُ اَجِدُهَا Ve ben kelâmi meseleleri bulurdum *(Nasıl?)* وَاَمَّا اَشَدَّ يَقِينًا Daha yakîn, kesin olarak *(Neden?)* مِنَ الْمَحْسُوسَاتِ Hissedilebilen şeylerden وَصِرْتُ بَعْدَ الرُّجُوعِ Ama geri döndükten sonra فَقَدِ اسْتَتَرَ ذَاكَ الْيَقِينُ Bu yakîn örtüldü وَصِرْتُ مُحْتَاجًا Ve muhtaç oldum *(Neye?)* اِلَى الدَّلاَئِلِ وَالْبَرَاهِينِ Delil ve kanıtlara *(Nasıl?)* مِثْلَ عَوَامِّ النَّاسِ Tıpkı sıradan insanlar gibi ﴿ع﴾: Mısra: عَلَى مِقْدَارِ مَا رَبَّوْنِى Beni terbiye ettikleri kadar اَنْمُو İlerlerim وَالسَّلاَمُ Selamlar.

